

การตรวจสอบการบริหารสินเชื่อกายในประเทศไทยของธนาคารพาณิชย์

นายวิเชียร ฉัตรพิริยกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-567-150-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012410

MANAGEMENT AUDIT OF DOMESTIC CREDIT OF A COMMERCIAL BANK

Mr.Vichit Chatpiriyakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การตรวจสอบการบริหารสินเชื่อกายในประเทศของธนาคารพาณิชย์

โดย

นายวิชัย ฉัตรพิริยกุล

ภาควิชา

การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษา

นายศักดิ์ เกี่ยวการค้า

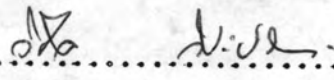
ผู้ช่วยคําสตราจารย์ ดร.ประวิตร นิลสุวรรณกุล

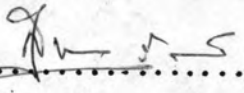

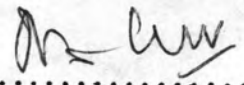
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

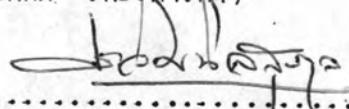

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(คําสตราจารย์ ดร.ถาวร วัลชร่างย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองคําสตราจารย์ วิไล วีระปรีช)

.....กรรมการ
(รองคําสตราจารย์ สุภาพรรณ รัตนภรณ์)

.....กรรมการ
(นายศักดิ์ เกี่ยวการค้า)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยคําสตราจารย์ ดร.ประวิตร นิลสุวรรณกุล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การตรวจสอบการบริหารสินเชื่อภายในประเทศของธนาคารพาณิชย์
 ชื่อผลิต นายวิเชต ฉัตรพิริยกุล
 อาจารย์ที่ปรึกษา นายศักดิ์ เกียวการค้า
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิตร นิลสุวรรณกุล
 ภาควิชา การบัญชี
 ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

การตรวจสอบด้านสินเชื่อ เป็น เรื่องที่สำคัญอันดับแรกของการตรวจสอบภายในของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งโดยทั่วไปมุ่งเน้นตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเอกสารประกอบรายการการจัดขึ้นคุณภาพของสินเชื่อที่ปล่อย และประเมินระบบการควบคุมภายในว่าถูกต้องเหมาะสมหรือไม่เท่านั้น รายงานการตรวจสอบที่ฝ่ายบริหารได้รับ ส่วนใหญ่แสดงถึงข้อบกพร่องของเอกสารและการปฏิบัติงานบางประการเท่านั้น ข้อมูลดังกล่าวถึงแม้ว่าจะมีความสำคัญ แต่ก็ก็เป็นเพียงข้อมูลบางส่วนสำหรับผู้บริหารระดับสูง ฉะนั้น เพื่อให้รายงานการตรวจสอบมีข้อมูลเพียงพอสำหรับผู้บริหารระดับสูงภายใต้สถานการณ์ของการแข่งขันในปัจจุบันและอนาคต ผู้ตรวจสอบภายในของธนาคารพาณิชย์ จึงควรขยายบทบาทให้ครอบคลุมถึงการตรวจสอบการบริหารงานในธนาคารทุกชั้นตอน เพื่อประเมินผลการดำเนินงานด้านสินเชื่อทั้งหมด ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารระดับสูงเห็นภาพที่สมบูรณ์ในเรื่องนี้ อันจะส่งผลให้มีการวางนโยบายและการตัดสินใจเกี่ยวกับงานด้านสินเชื่ออย่างรอบรู้และบรรลุวัตถุประสงค์

การศึกษาเรื่องการตรวจสอบการบริหารสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์นี้ ผู้เขียนได้ศึกษาวิธีและแนวการตรวจสอบที่ใช้ปฏิบัติจริง รวมทั้งได้ปรับปรุงเพิ่มเติมวิธีการตรวจสอบบางเรื่องให้ละเอียดยิ่งขึ้นตามความเหมาะสม นอกจากนี้ยังได้ศึกษาปัญหาจากการตรวจสอบการบริหารและแนวทางในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น เพื่อให้ธนาคารได้รับข้อมูลที่มีประโยชน์ในการบริหารสินเชื่อมากที่สุด

การตรวจสอบการบริหารสินเชื่อ ประกอบด้วย

- (1) การตรวจสอบการวางแผนด้านสินเชื่อ เพื่อประเมินการวางแผนสินเชื่อ

ทุกขั้นตอน ตรวจสอบงานว่ามีความสอดคล้องกับนโยบายสินเชื่อที่ธนาคารกำหนด และต้องมีความเป็นไปได้เพื่อนำไปปฏิบัติ

(2) การตรวจสอบการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน และการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อเมื่อใช้คอมพิวเตอร์ปฏิบัติ รวมทั้งระบบการควบคุมภายในว่าเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติที่ธนาคารกำหนดหรือไม่

(3) ตรวจสอบการประเมินผลคุณภาพสินเชื่อ เพื่อสอบถามการตัดสินสินเชื่อว่าถูกต้องหรือไม่

ขั้นตอนของการตรวจสอบการบริหารที่สำคัญที่จะขาดมิได้คือ ต้องตรวจสอบการบริหารการตลาดด้านสินเชื่อ ซึ่งได้แก่การตรวจสอบการวางแผนการตลาดด้านสินเชื่อ การปฏิบัติการตลาดด้านสินเชื่อ และการประเมินแผนการตลาดด้านสินเชื่อ เพื่อประเมินกลยุทธ์ทางการตลาดว่าสามารถนำมาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ เพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงได้รับรายงานการตรวจสอบที่ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสินเชื่อทั้งระบบ และสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารสินเชื่อโดยส่วนรวมได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ทำให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการให้สินเชื่อ

อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบการบริหารสินเชื่ออาจมีข้อจำกัดด้านเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบ เนื่องจากในระยะเวลายาวนาน หน่วยงานตรวจสอบอาจจะไม่สามารถประเมินความเหมาะสมของการบริหารสินเชื่อทุกขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ดังนั้น เพื่อให้การตรวจสอบการบริหารสินเชื่อมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ธนาคารอาจจัดตั้งหน่วยงานภายในฝ่ายตรวจสอบ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการบริหารสินเชื่อโดยเฉพาะแยกจากหน่วยงานที่ตรวจสอบด้านทั่วไป หน่วยงานตรวจสอบเหล่านี้อาจจะถูกคัดเลือกมาจากหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายสินเชื่อ ฝ่ายหนี้สินและหลักทรัพย์ หรือฝ่ายกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านอยู่แล้ว และสิ่งสำคัญที่จะขาดมิได้คือ ต้องพยายามให้หน่วยงานตรวจสอบมีความคิดทางการบริหาร กล่าวคือ จะต้องรู้จักกำหนดวัตถุประสงค์ขึ้นก่อน แล้วจึงวางแผนงานเพื่อทำให้งานนั้นบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และสุดท้ายต้องรู้จักนำแผนที่วางไว้นั้นไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล การมีความคิดเช่นนี้จะทำให้มองภาพต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และทำงานอย่างเป็นระบบ ผลงานที่ออกมา ก็จะสมบูรณ์

13.

Thesis Title Management Audit of Domestic Credit of A
 Commercial Bank

Name Mr.Vichit Chatpiriyakul

Thesis Advisor Mr.Sakdi Kiewkarnkha
 Assistant Professor Prawit Ninsuvannakul, Ph.D.

Department Accountancy

Academic Year 1986

ABSTRACT

Credit audit, the first essential step in the internal audit work of a commercial bank, is generally designed to verify the validity of supporting documents, the classification of credits, and to evaluate the suitability of the internal control system. Presently, the audit reports received by the management mainly indicate shortcomings in documents and performance in certain aspects. Those data, despite their importance, represent only a portion of data needed by top executives. Therefore, to ensure that audit reports contain adequate information for top executives on current and future circumstances of competition, internal auditors of a commercial bank should extend their role to cover the audit of every administrative step in the bank so as to provide comprehensive evaluation of credit operation for the top executives to enable them to have a complete picture in this field work. With such data, suitable policies and judgement can be made and the objectives of the bank can also be achieved.

In studying management audit of domestic credit of a commercial bank, the author directed his attention to the methods and audit program

in actual practice, also more detailed audit methods in respect of certain matters as may be necessary. The study further covered problems encountered in management audit and possible guidelines for overcoming those problems so that the bank may acquire most useful data for its credit management.

The management audit of credit consists of (1) credit planning audit by evaluating every step of credit planning and examining such plans to determine their compatibility with the credit policy set up by the bank, and their feasibility when they are put into credit operation; (2) audit of every step of credit operation, in case a computerized system is used, study of the internal control system to ascertain whether it is being performed in accordance with the bank's related regulations; and (3) audit of the evaluation of credit quality to find out the propriety of credit classification.

An indispensable step in management audit is the marketing management audit in respect of credit. This includes the examination of marketing plans for credit, credit marketing operation, and evaluation of credit marketing plans in order to assess the applicability of the marketing strategy in relation to the achievement of the desired objectives. Such will provide top executives with audit reports containing comprehensive data for the entire credit management system that enable them to arrive at proper decisions regarding proper credit administration, and thereby bring the bank the highest benefit from its credit service.

However, management audit of credit may have time limit. Auditor may not be able to efficiently evaluate all steps of suitable management of credit process.

In addition, to increase efficiency in its management audit of credit, the bank may set up an internal audit unit being exclusively responsible for the management audit of credit. This is to be a unit separate from other general audit work. Personnel of the unit may be selected from those people in the credit department, the loans and securities department, or the legal department, for instance, since these personnel possess experience and knowledge in this specific field. Another important factor that should not be overlooked is that efforts should be made to instill administrative thinking in such person. That is to say, they must first specify objectives and then make plans to achieve those in advance. Lastly, they should also know how to implement their plans effectively. Thinking in this way will enable them to see things in the right perspective, to work systematically, and to obtain perfect results.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นตามคำแนะนำของอาจารย์จินตนา จินตนา วัน ผู้ช่วย
หัวหน้าส่วนตรวจสอบสำนักงานใหญ่ ฝ่ายตรวจสอบ ธนาคารไทยพาณิชย์ (ตำแหน่งในขณะนั้น)
และได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของอาจารย์ศักดิ์ เกี่ยวการค้า ผู้จัดการ
ฝ่ายตรวจสอบ ธนาคารไทยพาณิชย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิตร นิลสุวรรณกุล
รองคณบดีฝ่ายวิจัย คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ให้คำแนะนำ
และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการจัดทำมาด้วยดีตลอด

นอกจากนี้ รองศาสตราจารย์ วิไล วีระปรีย หัวหน้าภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชย์ศาสตร์
และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และรองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ รัตนภรณ์ ได้ให้ข้อคิดเห็น
และปรับปรุงรายละเอียดต่าง ๆ จนกระทั่ง เป็นวิทยานิพนธ์ฉบับที่สมบูรณ์นี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณบิดาและมารดาที่ได้ให้ความสนับสนุนส่งเสริมมาจนสำเร็จการศึกษา

วิจิต ฉัตรพิริยกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	
- บทบาทและความสำคัญของการให้สินเชื่อ	1
- ประเภทของสินเชื่อภายในประเทศ	1
- ลักษณะและวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบการบริหารสินเชื่อ.....	3
- ประโยชน์ที่ธนาคารจะได้รับจากการตรวจสอบการบริหารสินเชื่อ...	7
- วิธีการศึกษา	7
- ขอบเขตของการศึกษา	8
2. การบริหารสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์	
- การวางแผนงานด้านสินเชื่อ	9
- การดำเนินงานด้านสินเชื่อ	21
- การติดตามและประเมินผลสินเชื่อ	45
3. การตรวจสอบการวางแผนงานด้านสินเชื่อ	
- วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบแผนงาน	48
- การเตรียมการก่อนออกตรวจสอบ	49
- แนวการตรวจสอบ	51
- ปัญหาในการตรวจสอบและข้อเสนอนแนะ	72

4.	การตรวจสอบการดำเนินงานด้านสินเชื่อ	
-	วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบการดำเนินงานด้านสินเชื่อ	76
-	การตรวจสอบการอำนวยความสะดวกด้านสินเชื่อ	76
-	การตรวจสอบการปฏิบัติการด้านสินเชื่อ	87
-	การตรวจสอบการควบคุมและติดตามสินเชื่อ	95
-	การตรวจสอบการควบคุมภายในเกี่ยวกับการบริหารสินเชื่อ	100
-	การตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อในระบบ On-Line	105
-	การตรวจสอบการปฏิบัติการตลาดด้านสินเชื่อ	116
-	ปัญหาในการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะ	119
5.	การตรวจสอบการประเมินผลด้านสินเชื่อ	
-	การตรวจสอบการตัดสินสินเชื่อ	135
-	การตรวจสอบการคำนวณดอกเบี้ยและส่วนลดรับ	139
-	การตรวจสอบการประเมินผลทางการตลาด	140
-	ปัญหาในการตรวจสอบและข้อเสนอแนะ	141
6.	การรายงานผลการตรวจสอบการบริหารสินเชื่อ	
-	การติดตามการแก้ไขรายการที่บกพร่องจากการตรวจสอบครั้งก่อน	144
-	การรวบรวมข้อมูลผลจากการตรวจสอบ	144
-	การสรุปผลการตรวจสอบ	153
-	การรายงานการตรวจสอบการบริหารสินเชื่อ	153
7.	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
-	บทสรุป	157
-	ข้อเสนอแนะ	161
	บรรณานุกรม	165
	ภาคผนวก	167
	ประวัติผู้เขียน	194

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่	
1-1	ขอบเขตของการตรวจสอบการบริหารที่ขยายกว้างจากการตรวจสอบในปัจจุบัน 6
2-1	การตัดองค์การของสาขาของธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไป 16
2-2	การตัดองค์การของฝ่ายสินเชื่อบุคคล 18
2-3	การตัดองค์การของฝ่ายสินเชื่ออุตสาหกรรมและพลังงาน 19
2-4	การตัดองค์การของฝ่ายสินเชื่อพาณิชย์กรรมและบริการ 20
4-1	กระดาษทำการ - บัตรลูกหนี้ 83
5-1	กระดาษทำการ - บัตรลูกหนี้ระหว่างเร่ง 133
6-1	กระดาษทำการ - เอกสารประกอบสินเชื่อและนิติกรรมสัญญาที่บกพร่อง 148
6-2	ใบสรุปผลการตรวจสอบ 149
6-3	รายงานรายละเอียดการตัดขึ้นหนี้ - เงินเบิกเกินบัญชี 150
6-4	รายงานรายละเอียดการตัดขึ้นหนี้ - เงินให้กู้ 151
6-5	รายงานหนี้เกินอำนาจ 152